

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50, kr.

Egyes szám ára: 15 krajcár.

Külföldi csupán a kiadóhivatalnál lehet
B-Gyarmaton.

Külföldi pénzek, reklamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyiltárra vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: 6t hasábos petitaor 6 kr. — Nagyobb és többzori hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyiltár garmond sora 20 kr.

Szontagh Pál képviselőnk b.-gyarmati fogadtatása.

A pünkösdi ünnepek alatt két irányban róvtuk le kötelességünket. Először a mindenható irányában, ki szent lelket küld az emberiségre, hogy a Krisztus által hirdetett erkölcsi eszmék megtisztult keblekre és lelkesülő szellemekre találjanak; másodszor oly férfiu irányában, ki jobb és nemesebb eszmék által ihletve, hazánk egyik kiváló támaszlója lett. — Ez Szontagh Pál! Ki ne szeretné Szontagh Pált? a hazafias erények eme letéteményesét, a független birtokos osztály ezen kiváló alakját, ki, mint maga mondá, vér a mi vértünkben és hus a mi husunkban.

Ezen tisztelet óriási mérvben nyilvánult pünkösdi másodnapján, mikor Szontagh Pál eljövendő volt, hogy beszámoló és programbeszédét választói előtt megtartsa.

Már reggel 9 órakor a Balassa fogadó előtt sorakoztak a fogatok s 9 óra után a fogatok beláthatatlan sora indult Szontagh Pál elé a város határáig. Szontagh Pál ur pont 10 órakor érkezett a város határához, hol Hanzély László ur által melegen üdvözöltetvén, mintegy 115 fogaton ülő nagyszámu választók által a székvárosba kísértetett.

B.-Gyarmat városában, melynek minden utcája „Éljen Szontagh Pál!” feliratú zászlókkal sűrűn fel volt lobogózva, a képviselőt a választók és a városi közönség riadó „éljen!”-nel fogadták. Tíz órakor Hanzély László pártelnök ur megnyitván az értekezletet, indítványozta, hogy Szontagh Pálért egy nyolcz tagu küldöttség menesztessék, mely felkérje, hogy választói előtt megjelenni sziveskedjék. Ezen bizottság elnökül Fáy Albert ur, tagjaiul: Moháry Gyula, Madách Károly, Havas Gyula, Nándory Soma, Hegedűs János, Weisz Salamon, Kohn Márk és Buriusz Mihály urak felkértek. Negyedóra mulva a küldöttség felkérése folytán Szontagh Pál a sétatérnél megjelent, s a választók ezeret meghaladó számának dörgő éljenzései között elfoglalta a szünyegekkel borított s zászlókkal körülvett díszes állványt. Itt Hanzély László ur által üdvözöltetvén, Balás József ur a következő nagy hatást keltő szép beszéddel fogadta:

Nagyméltóságú ur, szeretett polgártársunk!

Most három éve ugyanezen célból s ugyanezen helyen sereglettünk össze mi, a balassa-gyarmati körlet azon választó polgárai, kik az országos szabadelpártihoz szitunk. Akkor egészségednek fogatkozásai miatt nem jelenhettél meg körünkben, sőt a közpályáról is visszavonulni kívánczoltál, — és mi távollétedben, de a szeretet és ragaszkodás erkölcsi kapcsai által összefűzve, mondtunk volt el, hogy a haza üdvét és bár csillapodó, de még mindig sajgó sebeinknek gyógyítását, a három országos párt közül csupán és egyedül azon párt és annak kormánya által bízszuk elérhetni, melynek te, szeretett polgártársunk, nemcsak híve, de egyik fontartó oszlója vagy.

Azóta, e három év alatt, mi harcoltunk az élet harczeit, mint egyszerű napszámossai a hazának teljesítettük a kenyérkeresés és közteherviselés nehéz munkáját s teljesítettük azon tudatban, hogy jelenleg már nem a harcolóknak, nem is a meddő politizálásnak, hanem a szellemi és anyagi téren való folytonos munkálkodásnak éljük korunkát, hogy a népek verse-

nyében azon nemzet lesz nagy és hatalmas, melynek polgárai az erkölcsökben szigorúak, a munkában szorgalmasak, s azon tudatban, hogy az a jó haza, ki a sora által elője szabott köz- és magán kötelességeit s napi munkáit szerényen elvégzi. És ime, ismét korábban s a munka terhéből görnyedtebben újból odabagyituk szántókeinket, dolgozó műhelyünket s munkasztalunkat, hogy eljőjjünk leróni legazabb és legnemesebb alkotmányos kötelességünket: kijelölését s felkeresését annak, ki a jövő országgyűlésen, mint altergónk, mint jogos kíváncsalmaink s észszerű vágyainknak tolmácsa, bennünket képviseljen.

Midőn magunkat ilyenképen bemutatjuk, lelkem legbensőbb érzetével mondom a b.-gyarmati körlet szabadelvű párti választó polgárai nevében: légy üdvözölve általunk és körünkben szeretett polgártársunk, melyen tisztelt képviselőjelöltünk! Légy üdvözölve azért, mert körünkbe eljövél s alkalmat adtál nekünk állapotainkat, nézeteinket s óhajainkat előtted kifejezésre hozni s viszont te is részeseit bennünket azon szerencsében, hogy mint magasabb helyen álló s így messzebb terjedő látkörrel bíró, tájékozott bennünket hazánk állapotáról s felvilágosított a közelmúltbani működések eredménye és a jövőbeli törekvések irányára s mibenléte felől.

Ami állapotainkat s. i. választókörletünk közgazdasági állapotait illeti, őszintén el kell mondanunk, hogy itt nem valamely boldog vidéknek gazdag polgárai, de a gőzerőn haladó világforgalomtól elzárt országrésznek szegény polgárai állanak előtted.

Nézeteink s politikai meggyőződéseink három év óta nem változtak. — Most, midőn kárpátoktól adriáig vízhangzik a levegő politikai pártbeszédektől, nem lehet célom a három országos párt felett részletesebb kritikába bocsátkozni, de annyit szabad legyen mégis elmondanom, hogy szívünk verése szerint is a 48-as párt elvi alappal bír s ha e hazában 20 millió lélek magyarul imádná istenét, több mint valószínű, hogy mi is mindnyájan ezen pártihoz csatlakoznánk. Így azonban, ahogy és ahányan vagyunk, ezen párt törekvéseit nemes, de utólrólheleten sőt veszélyes ambícióval egyébként nem tarthatjuk.

A másik, a 67-iki kiegyezés alapján álló ellenzék, elvi alappal nem bír, s reá az országnak mi szüksége sincs. Jellemző ezen ellenzékre nézve, hogy gazdag szótárunkban ma holnap megfelelő nevet sem talál magának; „mérésékelt”-nek hívta s hívatta egy idő óta magát, de újabb időben úgy az életben mint elszilajult sajtójában oly nagymérvű népméltást s országkorkodást honosított meg, hogy valószínű, miképpen nevet, mint különben is köznevezésbe át nem mentet, maga is elejteni fogja. Elemei oly különböző, sőt egészen ellentétes elvek képviselőiből vannak összehozva, hogy többségre jutásuk s actióba lépésük esetén egymással kapnának hajba, s harcolniuk, belbajaiknak az ország fiseit meg az árát. Találkozik közöttük a középkor sötét nézetei felé aspiráló fractió is, s egységüket csupán a negatív, a Tiszakormánygyűlésre képezi; de ezen ne csodálkozzunk, mert rögen úgy szól már a példaszó: „átok fogta meg a magyart, mert az soha össze nem tart”. Azon újabb jelenségnek pedig, hogy a reakció felé hajló elemek ezen vegyes ellenzékbe menve, a kormánypártból ki léptek, kell, hogy a szabadelvűség minden igaz barátja örüljön, sőt kell, hogy örüljön e processusnak mindaz, ki a politikai s közgazdasági súlyt a polgárságban s egyáltalán a középosztályban kívánja fenntartani.

Nekünk erős és szent abbeli meggyőződésünk, hogy hazánk szellemi és anyagi erejének gyarapítása, az állampolgárok jólétének fokozása s magyar állami ságunk consolidálása csak valóban szabadelvű, erős s hosszabb életű nemzeti kormány által eszközölhető. Mi a jelenlegi kormányt ilyennek ismerjük, s létező bajaink fokozatos orvosolását egyedül ő töle remélhetjük, természetesen saját közrehatásunk mellett, amint ezt alább érinteni szerencsém leend. A szabadelvű párt s kormányunk eddigi működésének eredményei garantia nekünk e tekintetben. Nézzük ezen eredmények egy-némelyikét.

Az európai politikában, következtetésképen tehát saját sorsunk intézésében 300 év óta nem volt nagyobb befolyásunk, mint jelenleg; országunk koronája és nemzeti színeink a messze tengereken járnak s tiszteltetnek; közoktatásunk, igazságszolgáltatásunk, közgazdaságunk, habár igen sok kíváncsi valót hagynak még hátra, évről-évre javulnak, mert mindezek színvonalának és részleteinek emelésére igen sok s üdvös törvények alkottattak; földmívelésünk emeléséről a kormány atyailag gondoskodik s ki a megyei és vidéki gazdasági egyletek működésében részt vesz, tudni fogja, hogy kormányunk figyelme erősen a legapróbb részletekre, a javítandók, nemesítendőkre minden ágára kiterjed; iparunk fejlesztése céljából meghozott a gyári vállalatokat adóengedezésben és egyéb kedvezményekben részesítő 1881. 44. törvényczikk, újabbán pedig megalkottatott nagy fáradság s tanulmányal az új ipartörvény, mely hivatva van kis iparosainkat mai helyzetükből kiemelni; kereskedelmünk s kivitelünknek főakadályait a drága szállítás képezvén, a kormány évről-évre több vasutat államosított s concurrentiája által kényszeríti az idegen vasútársulatokat olcsóbb szállítási tarifák életbeléptetésére. Megalkottatott az ugynevezett vicinális vasutak létesítésének törvénye, mely igen üdvös intézkedések mellett, saját sorsát mindenik vidéknek a maga kezébe teszi le, és csak saját életrevalóságunktól függ, hogy pár év mulva terményeinket B.-Gyarmatról mi is így vasuton küldjük a világforgalomba. És meg vagyunk győződve szeretett képviselőjelöltünk, hogy valamint székvárosunk honvédkasznájának létesítésében s a honvédségnek ezzel kapcsolatos idelelepitésében sikerrel fáradoztál, úgy ezen, vidékünk és városunk jövőjét virágozóvá tenni hivatott törekvésünkben is hatalmas gyámolónk és pártfogóv leszsz. Kormányunk vívmányainál elég legyen még hitelgyűnköt s azt felhozni, hogy mai napig egy ország tekintélyének legbiztosabb fokmérőjét az állampapírok currensa képezi s állampapírjaink árfolyama átlagban 20 perzenttel áll most, magasabban, mint a Tisza kabinet megalakulása előtt. Azelőtt 10—20 percent volt a magánkölcseink közép kamatlába, ma 4—8 percentre vagyonával aránylagos hitelben minden tisztos honpolgár könnyen részesülhet. Városaink örendetesen magyárosodnak s a megalkotott népiszkolai törvény hivatva van az utat e részben tovább egyengetni. De nem folytatom tovább ezen részletezését, mert ilyenkor órákig kellene beszélnem, s mert aki nem elfogult, észlelheti, hogy lassú bár, de fokozatos és biztos előmenetelünk az élet minden ágában mutatkozik.

Hogy a fejlődésnek még majdnem kezdetén vagyunk, hogy szegénységünk még mindig nyomasztó, hogy terheink súlyosak, hogy még mindig igen sok családot és egyént látunk az eladósodás alatt roskadozni, az hitünket s számításunkat a kormány működésének s jövő politikájának helyességében meg nem ingathatja. Híaz bajaink, szegénységünk, sebeink háromszáz esztendősek, a mohácsi véstől datálódnak ezek, s nem embernek, istennek kellett volna lenni annak, ki rövid 9 vagy bár 16 év alatt három századnak rombolásait, három századnak szellemi és anyagi kiszivattyúztatásait tisztára orvosolni képes lett volna.

De legyünk őszinték és igazságosak! Hazánk állapotának felvirágzását egy kormány sem fogja soha a társadalom, a család, a honpolgárok hozzájárulása s segédkezése nélkül egymaga eszközölhetni. Egy állam nem tekinthető kaszárnyának, melynek minden organismusa és életműködése felülről kommandiroztatás. Az állam nem egyéb, mint a területén létező családok és egyének összessége, és ha ezen családok és egyének nem munkaszeretők, nem szorgalmasak s nem takarékosak, ha nincs kifejlődve az önmagunk, más egyesek, hivatalunk s a közjó iránt való kötelességérzetünk, akkor ugyan vagyonos, consolidált, kultúr államunk országunk soha át nem fog alakulni. — Az államnak tehát nekünk, a társadalomnak, nevelésel, belső átalakulással kell, hogy segítségére sicsdunk. Vajha mi magunk annyira megelégtünk

volna országban kötelességeinknek : 1867 óta, mint kormányunk megfélemltek volt.

Csak ismételteltem tehát kiindulási pontomat, hogy a többségen lévő párt és annak kormánya iránt igazságosak kívánunk lenni. A jelenlegi kormányt egyöntetűnek, tehát erőnek, gondos a hazafiasság, viszonyainak legmegfelelőbbnek tartjuk és illetjük, iránta tehát bizalommal viseltetünk.

És midőn a szabadelvű párt a a jelenlegi kormány iránt ily bizalommal viseltetünk, mit mondjunk veled szemben szeretett képviselőjelnölünk? Hisz te a szabadelvű pártnak nem egyszerű tagja, a Tiszakormányának nem egyszerű barátja vagy! a párt és kormány a te hitedre, a te és barátaid elvére van felépítve. Te és társaid teremtetted meg a pártot és kormányt, s az vagy te ennek, mi a nagy apostol volt a kereszténység megalkotásának, és valamint az apostoloknak jellemvonása vala önmagukról megelégedve, csupán a kitűzött szent célért és szent orszáknak élni, úgy te is életedet nem családalapításnak, nem igazságszolgáltatásnak s önmagadnak, de teljesen a közügynek és a hazának szentelted. Dolgoztál és működöttél te 40 év óta a közös előmozdításának minden egyes kérdésében, csupán és egyedül önmagadrol nem gondoskodtál. Midőn kormányra jutástokkor az ország által adható dicsőség és előnyök részesesivő lebetélt volna, te a megkínált miniszteri széket el nem fogadtad, s továbbra is megelégedtél az egyszerű polgár, a független magyar népképviselő szép címével s a Tiszakormányának mindvégig csillogás nélküli bizalmas tanácsadója kívántál maradni.

De valamint a vasat nem lehet annyira elrejtetni a mágnesről, hogy egymásra vonzást ne gyakoroljanak, úgy Urunk, királyunk előtt se maradhatott életed önzetlen áldásteli működése megjutalmazás s kitüntetés nélkül. Felkeresett ő borpácsi kuriában legmagasabb bizodalmaival s belső titkos tanácsosi kitüntetésével. És itt ne feledjük, hogy a kitüntetés nem Récsenek császártól, de a népek legszeretettebb és legalkotmányosabb fejedelmének, ami felszentelt koronás királyunknak kezéből jött. E kitüntetés által a haza s magyar nemzet körül egy önzetlen életet át szerzett érdemeid lettek megjutalmazva s a magyar honfiai erőny megkoszorúva. Mi, kik téged magunkénak vallunk, és által mind megtisztelve levünk.

Hogy mi a te politikai meggyőződésed s törekvésed, mi a te álláspontod a Tiszakormány iránt, azt az egész ország tudja; ellentmondanánk tehát önmagunknak, ha téled nagy hazánkba! formasszerű beszámolót a multrol, formasszerű programbevezetést a jövőről igényelnénk. A te életed egy nyílt könyv, melynek lapjain a hazaszeretet, a szabadelvűség, a faj és valláskülönbőség nélküli egyenlőség, népi erkölcsi és anyagi jólétnek s erjének gyarapítása s mindenekfelett a történelmi alapokon épült nemzeti Magyarország consolidálása vannak aranybetűkkel leírva. E tanácsot ebből a sorból mi mindnyájan olvassuk. Várakozásunk és kérésünk iránnyal csupán annyit, nyilatkoztasd ki előttünk először is, hogy oly szívesen vállald el tőlünk a képviselőjelöltséget, a mily örömmel kívánjuk mi képviseltetésünket reád ruházni és olvasni fel néhány lapot saját választásod szerint életkönyvedből, hogy kifejezésre nézetedet a közelmúlt alkotásairól, úgy jövőbeli törekvéseid irányára felől s bizonyítod be ezek által előttünk, hogy elmúlt és mélyen el van már temetve azon szomorú idő, midőn a magyar költő joggal énekelhetta:

"Multadban nincs öröm, jövőben nincs remény;
Hanyatló szép hazám, miattad vérzem én."

Kegyetlen ur, szeretett képviselőjelnölünk! Mai nap a kereszténység nagy ünnepét a pünkösdet, a várakozás beteljesedésének, a hit, remény és szeretet erőnevei megerősödésének emlékét ünnepeljük. Szólj tehát szeretett polgártársunk, erősítsd meg hittünket a magyar nemzet miséjébe s jövőjében, adj tápot reményességünknek, hogy kitűzött nemzeti céljainkat gyermekeink elfogják élni, s végül multadra való hivatkozással tégy állhatatosá az önzetlen szeretetben, melyet a haza iránt szívünkben hordozni tartozunk, folyjanak bár ennek évei boldogan vagy boldogtalanul. Nyisd meg kenetec ajkaidnak igaz szavait, szólj és biztass meg e nagy ünnepen, hogy gyermekeink s unokáink azt fogják énekelhetni:

"Multadban van öröm, jövőben van remény,
E virágzó honban örömmel élek én."

Éljen a mi szeretett képviselőjelnölünk s majdan képviselőnk, Éljen Szontagh Pál!

Erre szontagh Pál szólt a választókhöz, beszédét, mely jó egy órát vett igénybe, (gyorsíró nem lévén csak kivonatos jegyzetek után) következőkben adhatjuk:

Szontagh Pál nagyhatalú beszédét a pártelnök, az önk és párttervezőkhöz intézte s előszörban megkérte az üdvözlő beszédet, melynek magas röptével — ugymond — versenyezni nem kíván.

Beszédre nem készült — ugymond — s épen azért az üdvözlő szónok által kiemelt mai pünkösdi napra bízta magát, s a szentlélek ihlete folytán talán sikerülne fog a maga álláspontjáról egyet mást elmondani. Jól tudja — ugymond — hogy sokan lesznek, kik az ő fellépésén csodálkozni fognak; de ezen ne csodálkozzanak, mert hi s 3 év előtt mandátumot nem akart vállalni, s így a választói körében való megjelenést szükségtelenné találta. Sokan emlékezhetnek vissza, hogy akkori kijelölése ellen a hírlapok útján is protestáltak. Mert határozott akarata volt, kivéve azon latin közmondást: „Qui bene latuit bene vixit”, magányba vonulni. De a választók parancsának engednie kellett s a bizalom előtt meghajolai kénytelen volt. Ezek után indokolja, hogy milyen indokok vezérik őt a mostani fellépésnél. A legfőbb indoka az, hogy a szabadelvűség érdekeit, eszmét és ügyet továbbra is lelke egész erejével támogatni kívánja. Mert a szabadelvűség az új aerát jelzi. Hogy Magyarország Európa előtt észrevehetővé lett, ez a szabadelvűség aerának köszönhető. Európában három kormány van, melyben a szabadelvűség elfojtva van, ezek: Muszkaország, Német birodalom és Törökország. Muszkaországban a szabadelvűség elnyomása folytán az elfojtott aspirációk vulkánként kitörőben vannak; török belháború dől ott nap nap után. A Német birodalomban a kulturharc dühöng, mely az összes birodalmat, ha a kultur érdekek ki nem egyenlítettnek, problematikusá teszi. Törökország felosztásához közelg, s oly kábot lesz, melyen mindenki majd ostromkodni kíván. Hol van ezektől Magyarország? melyet a liberális eszmék vezérelnek. Mig Muszkaországban a csarjgilkosság után a mostani uralkodó Gacsinába rejtőzik, addig nálunk ő felsége, alkotmányos királyunk, az ő személyét védő titkos rendőrséget csak legutóbb is Budapesten eltávolította magától. Ez a liberális ügynek eredménye. Aztán így folytatja tovább, hogy ő a liberális ügyet most veszélyeztetve látja, épen ezért enged a választók parancsának és elfogadja a feltevést.

Veszélyeztetve látja a liberális ügyet, mert a mérsékelt ellenzék által hangosztatott eszméktől fél, ezen eszmék a feudális kor sötéttségét tüntetik elő, melyektől minden szabadelvű embernek irtózni kell. Ha a liberális elbukik, úgy az ország robbanó aknákkal lesz aláásva, s csak egy kancér fog kelleni, hogy az ország nyugalma és belbékéje szétrobbantassék.

Ezután áttér az urbéri viszonyokra, melyeket egy jobb kor váltott fel.

Majd Balás József szónoklatára reflektálva, a jelenlegi pártok közötti differenciákat mély értelműséggel vette bonczkés alá, s a függetlenségi pártrol megjegyzi, hogy ki ne szerepné a függetlenségi párt eszméit. Egy Badáról kormányozott 8 tengerparttal bíró nagy Magyarország felállításánál minden igaz hazafi szíve erősebben lüktetne. De ezt nem engedik meg az európai constellációk, ezek háborús állapotokat idéznek elő, s az állam költségei elviselhetlenekké válnának. A mérsékelt ellenzéki párttal nincs senki tisztába, mert itt nem elv, de a kormányra jutás célként tüzetelt ki; már a párt elnevezése is bizonytalan, s legjobban reálillik a nép által feltalált ama elnevezés, hogy hát: habarék.

A pártok szellemes jellemzése után áttért az építendő országház tervezetére. Vannak — ugymond — oly dolgok, melyeket minden bővebb indoklás nélkül még a legtakarekosabb emberek is kellő méltóságban részesítenek. Ő maga is egyike a legtakarekosabb embereknek, de azért, midőn az országház költségeiről, a honvédségről, Horvátország subventiójáról, Fiuméről és az udvartartásról van szó, ezeket készségesen szavazza meg.

Az új országház Magyarország souverénitásának jelképe lesz, alkotmányos életünk kristallizációjára.

Áttér azután a katolikus papságra is, melynek hazafias irányát és céljait kiemeli, majd a felső ház reformjának kérdéséről szól, s utal azon történelmünkben egyedül álló esetre, hogy a keresztények és zsidók közötti házasságról szóló törvényjavaslat megbuktatására a főrendek jónak látták az indigenákat behívni, amire csak egy esetet tud a francia forradalomból, midőn a bourbonpárt behívta a burkusokat. Hát ez ha nem is bűn, de nagy hibá.

Hitelügyünkre vonatkozólag kedvezően nyilatkozik a teljesen osztja Balás József úr nézetét, mely szerint hitelügyünk folytonosan fejlődik a kedvező állapotok felé. Örömmel hallotta azt meghallgatott Csengeri Antal barátjától is, ki constatálta egyszer, hogy az 500 millió értékű földhitelintézetit záloglevelekből 30 millió hazánkban van. Majd közgazdasági viszonyainak, tanügy és vasútügyünk rohamos fejlődését

emelve ki, kilátásba helyezte, hogy a váci b. gyarmati varst kiépítésére nézve töle telhetőleg mindent el fog követni.

Legközelebb ért kintüntetésére nézve felemelt homlokával mondhatja: azt sem kérte, sem nem kereste. A fejedelmi kegy, mint a hazának egyik szerény munkáját, megkereste, s ő engedett a legfelsőbb parancsnak, mely által nemcsak magát, hanem egyszerűemind azon országot is, mely szülésétől fogva nem számíthat a magasabb kintüntetésekre, megtisztelve érzi.

A választók specialis érdekeit tekintve, kiemeli, hogy a hol csak teherelt valamit, azt megtenni el nem mulasztotta. Lehet, hogy egyes dolgokban nem járhatott el oly eredményesen, mint azt egyesek érdekei hozták volna magukkal; de ezt nem lehet csodálni, mert hisz a miniszter 400 képviselő információt nem teljesítheti, és sokszor jobb, ha a maga akaratát érvényesítheti. Azonban, hogy sokaknak ügyében eredményesen járt el, azt tanúsítják azon általa őrzött megköszönő levelek számai, melyek halála esetére, melyre már ugymond calculálni kezd, napvilágot fognak látni. Különben ha ilyenek miatt talán elcsúsz a választókerület bizalmától, azt sem veszi rossz néven, mert a képviselőválasztás, hadverés és a házasság, leten kezében van.

A b. gyarmati kaszárnya létesítésénél előadja, hogy a meghaldogult honvédelmi miniszternél, Szendénél, személyesen járt el, ki megígérte neki, hogy eleget tesz a kívánságának s épen ezért nem fásasztotta Budapestre a b. gyarmati deputációt sem, kinek ez a fáradozás még költségbe is kerül volna.

Az adózási viszonyokat illetőleg miután beszérel, hogy el van érve a maximum, melynél feljebb emelni az adót nem lehet, határozottan kijelenti, hogy bármely adónak emelése ellen tiltakozni fog.

Ezután hazafias beszédében a választókat a munka és szorgalomra, majd a hazaszeretetre buzdítja, idézván Kölcseynek a pozsonyi országgyűlésen mondott szavait, hogy jelszavunk legyen: haza és haladás!

Végül a választókhöz fordulván, emelkedettebb hangon következőkkel fejezi be tartalmas nagy szabású beszédét:

Választhatnak önök oly férfit, kinek mértföldekre terjedő birtokai vannak, választhatnak olyat, kinek históriai neve van, választhatnak olyat, ki a szónoklat mézes szavaival fog önökhöz beszélni, választhatnak tudóst, kinek neve a Pantheonban biztosítva van; annyit azonban mondhatok, hogy minden jó akaratot és hazafias törekvést bennem feltalálhatnak. Nekem nincsenek nagybirtokaim, de van egy kis birtokocskám, mely adóssággal nincs terhelve, az én nevem nem históriai, de annyit mondhatok, hogy ép önökhöz legközelebb álló vagyok, legjobban ismerem az önök örömeit és bánatát, mert hisz én is vér vagyok azok véréből és hús vagyok azok húsból, akik a haza iránti kötelességek terovását a legszentebb életcélunk ismerik.

A beszédet zajos és szűnni nem akaró éljenzés követte.

A nagyszabású beszéd után fűdő Moháry Gyula varbói plébános ur intézett a választókhöz igen lelkes és buzdító beszédet.

Végül Hanzély László elnök ur befejezte az ünnepélyt azon kérésrel, hogy a kijelölt képviselő ur megválasztatása érdekében a kerület szabadelvű párti hivi tömörüljenek s a választás napján jelenjenek meg. Az ezerezen felül megjelent választók ezután Szontagh Pál nevét éljenezve, szép rendben elvonultak a sétatértről.

Délután 1 órakor nagyszörű díszebéd rendeztetett a Balassa fogadó mindkét emeleti nagytermében, melyen Szontagh tisztelői közül 150 en voltak jelen. A díszebédén gróf Gyürky Abrahám főispán is részt vett. A toasztok sorát Hanzély László ur nyitotta meg, éltetvén Szontagh Pált, majd Szontagh Pál a kerület összes választó és nem választó közönségét, Pajor István a főispánt, Balás József Hanzély Lászlót; toasztot mondtak továbbá: Bodnár István Szontagh Pálra, Jeszenszky József Balás Józsefro, majd Balás József Madách Károly és Tillman Karoly urakra, stb. A főnyes ebéd, mely Dániel vendéglős által állítottatott ki, csak 4 óra felőrt véget. Szontagh Pál ur még az nap Horpácsra utazott.

Közigazgatási bizottsági ülés

Junius hó 8-án.

Seitovszky János alispán, a megjelent tagok szíves üdvözlése után az ülést megnyitja a jelentő, hogy Feigelstock Gyula kir. főmérnök állását tényleg elfoglalta, a hogy gr. Forgách Antal bizottsági tag-úr elmaradását igazoltnak kéri.

Felolvastatott az alispáni jelentés, melyszerint a közigazgatás rendes menetében fenakadás nem történt a az o hó 13-án megtartandó képviselő választások tekintetében intézkedve lett, hogy az alkalommal a törvényes rend megzavarra ne legyen. Tudomásul vétetett.

Báró Buttler Ervin a nm. belügyminiszteriumhoz kérvényt adott be a Nándor Kelecsényi pusztá önállóítása iránt. A miniszterium rendetete folytán az ehhez szükséges iratok felterjesztetnek.

A közigazgatási bizottság nemrég feliratot intézett az igazságügyi miniszteriumhoz, hogy ez intézkedjék, miszerint a tisztviselők ellen beadott büvádi ügyek soronkívül intéztessenek el a bíróságok által. Ezen feliratra a miniszterium helyt nem adott. A bizottság a miniszterium eme leiratát a közgyűléshez intézi, hogy innen esetleg a képviselő háshoz tétessék felírás; a az alispán felhivatott, hogy ily ügyek esetén félővenként togyon jelentést a szükséges sürgető intézkedések megtétele végett.

Caeri György legéndi bíró ellen a büvádi és kártérítési per 200 frt elikkasztása végett a tiszti ügyész által megindítottatni rendeltetett.

A szécsényi járás főszolgabírája jelentő, hogy járásában csakis Szécsényben, Varsányban és Megyerben vannak zsidó temetők. Hogy azonban a többi községekben mi történik a zsidó halottakkal, a vannak-e ezen kívül a többi községekben köztemetők, erről jelentés nem tétetvén, ennek 30 nap alatti megtételére a járási szolgabíró utasított, a egyszerűmind a b-gyarmat járási szolgabíró a temetkezési ügyben hátrálékos jelentésének a legközelebbi ülésig leendő be-terjesztésére megárggottetett.

A kir. törvényszéki elnök azon jelentése, hogy a losonczy börtönben 3, a fülékiben 5, és a szirákiban 1 egyén van vizagalati fogságban, tudomásul vétetett.

Az árvaszék előterjesztést tesz, hogy árvák ügyeiben szükséges előlegekre, árva birtokok bírói árverésénél szükséges bánatpénzekre a tartalék alapból 200 frt utalványoztassék. Ezen előterjesztés bizottságnak adatott ki

Árvatgy Beadványok száma: 7335. Ebből elintéztetett 6064 Hátrálék 1271. Hagyatéki ügy 284. Pénztár; betéti könyvekben: 228,35 frt 34 kr. Magán-könyvekben: 253,221 frt 96 kr, értékp. pirban: 21,775 frt 27 kr, kamatban: 25,099 frt 93 kr, drágaságokban: 406 frt, bírágpénztár: 150 frt. tartalék alap: 7916 frt 17 kr. Összes árva pénz: 536,956 frt 80 kr.

Adóügy. Május havában befolyt 93,807 frt egyenes adó. A helyzet javul. Viasszesés csak 2065 frt.

A penzei és berczei előjárók folyamodványai a reájok utalt adóvégrehajlái költségek elengedése iránt pártolólag felterjesztetnek.

A consum adóban 14000 frt hátrálék mutatkozik. Espedig a b-gyarmati járásban 1600 frt, a szirákiban 4600 frt, a gácsiban 600 frt, a nógrádiban 2300 frt, a fülékiben 1500 frt és a losonczyban 1800 frt. Miért is a szolgabírák a felelősség kimondásával a szigorú behajtásra utasítva lettek.

Börtönügy. Fegyenozok száma 378, kerceményük volt 365 frt 83 kr.

Egészségügy. Elég kedvező, csupán váltóláz és báránybimló uralkodott szórványosan. A halálozás gyér volt. A hasznos állatok között rüh és bőrféreg tapasztaltatott több helyen. Szinobányán 1 ló, Bankon 3 ló, Nógrádon 240 juh vesztégtár alá helyeztetett.

Ütügy. Állami és megyei utaink a közlekedési igényeknek megfeleltek. A közmunka miniszterium a kökényes apozí hadászati út előleges felmérési költségeire 300 frtot utalványoztatott.

Postaügy. D-Jenő és Kosdon postaállomások fellállítása iránt az ajánlati intézkedések megtételtek.

Az ülés csupán 1 órát vett igénybe. Ez volt a legrövidebb ülés.

Szécsényi mozgalmak.

Vasárnap, május hó 25-én Szécsény csupa ünnepek, a illetve gyűlések színhelye volt. Ekkor volt a szécsényi vidéki gazdasági egyület közgyűlése, melyen átadták Dr. Pulszky Agost urnak a tiszteletbeli elnöki diplomát, megalapították az évi költségvetést. Ezután tartatott meg a vadásztársaság gyűlése Gr. Pejachevics elnöklete alatt.

Délben bankett volt, melyben részt vett Pulszky ur is. Első áldomást Ruzinkó Antal úr mondta Pulszkyra, mint a gazdasági egyület megeremítőjére, és nosztorára, másodikat Pulszky úr, azt mondván, hogy nem ő: illeti az elsőség, hanem azt, ki mozgal

mával, erélyével, munkásságával és kitartásával fen-tartja az együletet. Ez Balás Antal, az egyület elnöke.

A bankett kedvező hangulatban tartotta együtt a tagokat egész a beszámolóig.

Fel 5 kor kezdődött a beszámoló, nagy udptömeg jelenlétében, melynek sorai közt még a legtávolabb vidékek választói is láthatók voltak. Az intelligencia teljes számban jelen volt.

Az intelligencia Pulszky úrnál gyűlt össze, honnan ő nagy csoportban kísérték a város házára. It tartatott a beszámoló, melynek nagy éljenzéssel történt bevégezése után Pulszky úr távozott a Balás Antal szót a választókhoz, elmondván, hogy mitán a képviselő minket a mult országgyűlésen dicsőséggel képviselt a mitán elveit osztjuk, kérjük fel őt újra a képviselőlet olvállalására. Ezen szavainak helyeslése után küldöt-séget hozott javaslatba, mely küldöttség Pulszky urat kérje fel, hogy választói között megjelenve, fogadja el a jelöltséget. A küldöttség Pulszky urért Terezyánszky István ur házához jött, hol ő időzött, a küldöttséggel aztán visszatért a város házára, hol elmondta programbeszédjét.

A közben, még a küldöttség eljárit, Balás Antal a párt alakulását indítványozván, kijelölése folytán a párt bizalmi férfiaká Zadubán Ádám és Terezyánszky István urak választattak meg.

A programbeszéd éljenzésekkel helyeseltetett a nagy helyesléssel fogadtatott az intelligencia által, mely teljesen oszja Pulszky úr kifejtett nézeteit.

Dr. Pulszky Agost szécsénykerületi képviselő beszámoló és programbeszéde.

(Mult számunkból térlány miatt kimaradt.)

Tisztelt választó közönség!

Midőn három évvel ezelőtt bizalmuk letétem-nyese lettem, mint ellenzéki választottak meg, mint ellenzéki nem személyek ellen, hanem mint ellenzéki azon politikai szempontok mérlegeléséből, amelyek az ezelőtt lefolyt három év eseményei következtében irányadókká váltak. Az ezelőtt lefolyt három évben következtek be a bosnyák occupáció folytán előállott változások a azon idő alatt származtak az Auszriával ujonnan kötött kiegyezésnek közvetlenül érezhető ter-bei, és még élénk viszhangot keltettek az országban azon nagy szellemi küzdelmek, a melyek 1878 ban az országot hónapokon át izgalomban tartották.

Ez volt a helyzet három évvel ezelőtt, midőn önök képviselőnek megválasztottak. S ma, midőn ezen három év alatti működéséről számot kell adnom, szintén az elvek a a rendszabályok keretében akarok maradni, s nem akarok egyáltalán kiterjeszkedni a személyes intenciók, sőt még a személyes tulajdonságok bírálatába sem. Mert azon meggyőződésnek kell minden szabad és önállóan kormányzott országban mindenkit lelkesíteni, hogy a politikai ellenőfő is általában tiszta indokokból indul ki, és eljárásában szintén, habár nézetünk szerint talán téves alapokon, csak a haza javát kívánja. Midőn tehát ebből indulok ki, nem akarok reterjeszkedni, de csak annyit kell azt, hogy miért maradtam meg ezen három év alatt azon ellenzéki állásban, melyben az önök szavazatai képviselővé választottak.

Mindezekelőtt az első indok az volt, hogy nem láttam a kormányon azon vaskövetkezetességet és azon általános felfogást és tudatot, az ország szükségéről és orvosláruk módzatairól, melyet én megfelelőnek ismerem volna. Nem láttam a kormány részéről azon általános széles áttekintést a viszonyoknak, azon készséget, esetleg mélyen belenyulni elharapódzott bajok elhárítására nem láttam azon tervszerűséget, mely nélkül nagy politikai eredmények, melyek nélkül az ország bizalmának oztatlan bírása egyáltalán el nem érhető. Mert, uraim, az államférfiúnak nemcsak a pillanat körülményeire, nemcsak az esetleg közvetlenül elérendő eredményekre kell tekintenie, de mindig figyelemmel kell lennie egyszerűmient azon követke-ményekre, amelyek messzebb jövőben, esetleg csak távol nemzedékekre nézve fognak beállani, de amelyek mindig végre is az államférfiúi hivatás bölcsesség követ képezik.

Az államférfiúi hivatás kell, hogy pillanatnyi sikerekben is nyilvánuljon, de mindenekeelőtt kell hogy nyilvánuljon azon feltételek megteremtésében, melyek állandó sikerekre vezetnek s e sikerek megteremtése mindenekeelőtt egy folyton szem előtt tartandó, következetes ragaszkodással kísérendő irány követésétől függnek, és függnek attól, hogy az illetők semmiféle pillanatnyi haszon — országos haszon — tekintetel-álat ne térítessék el magukat elveik keresztülvitelétől.

Midőn pedig ezen mérvet alkalmazom a lefolyt három év műveire, azt látom, hogy habár van tagadhatlanul ami dicséretet érdemel, és habár ama bajok közt és ama nem szerencsés rendszabályok közt, melyeknek tömege ezen időszak alatt felnőtt, hogy ugy mondjam felburjánzott, voltak elnem kerülhetők: mégis nagyrészen az alkotások és azokra fordított erőik sikeresebb eredményt mutáltak volna fel és a bajok usgyrésze elhárítható lett volna az elveknek következetesebb és szélesebb látkörű alkalmazása mellett.

Igy magában a közigazgatás keretében egyes lépések olyanok, amelyeket már évek óta sürgőtűnek, megtételek, a megyék pénzügyi viszonyai javítottak, de ez ismét csak lépés volt, mely, hogy ugymondjam, csak egyes esetre szolgál, és nem zárja ki, hogy ugyanazon bajok, melyek a multban felmerültek, egypár év múlva újra elő ne kerüljenek; és általában a közigazgatási eljárásban még mindig hiányoznak a garantiák egyrészt a rendeletek keresztülvitelésnek biztosítása tekintetében, másrészt a felelősségre vonhatós tekintetében az esetleges visszaélések tárgyában. Nem mondom, hogy e bajok mindenütt és mindig érezhetők; nem mondom, hogy egyes egyének és megyék helyes tapintata meg nem találja az eszközöket, melyek által ezen bajok érezhetőse ideig óráig meggátolhatók, de állítom, hogy minden intézmény, mely elvileg tökéletlen alapon nyugszik, előbb-utóbb éreztetni azon vissza-éléseket, melyek a fejlődés folyamában, magának az emberi természetnek, a politikában mindig figyelembe veendő gyengeségei következtében mindig előállhatnak és hogy akkor ismét újra meg újra felmerülnek a panaszok, amelyeket eddig emeltünk; azon panaszok, hogy a tisztviselők választási rendszere sem a választás garantiáival, sem a kinevezéssel járó felelőség biztosítékaival nem bír. Hogy a tisztviselők állása, minthogy állandóan bizonytalan, még mindig néltől azon kellékek nagyrészt, a melyek a tisztviselői pályát az arra hivatott elemek előtt kellően kecses-tővé tenné, hogy a tisztviselőtől ma sem lehet teljesen megkivánni egész idejének és tanulmányainak állandó szentelését, hogy a felelősségre vonás tekintetében intézményeink, miután a közigazgatási bíróságok fel nem állítottak a a javaslatok, melyek e tekintetben a kormány részéről tétettek, szintén nem nyugszanak azon alapon, mely a szabadság és az önkormányzati ellenőrzések biztosítékát nyújtáná, még egyáltalán el-látásba sincsenek helyezve.

De nem akarom folytatni a közigazgatás minden ágában, a politikai élet minden terén az áttekintést; csak a végeredményt kívánom constatálni. — Ez az, hogy fájdalommal, az ország közvéleményében nem találjuk a lelkesedést, azon odaadást a nagy nemzeti célok folytonos és szakadatlan támogatása iránt, nem találjuk azon bizalmat a törvények sikeréhez és eredményéhez, melyektől egyedül függ teljes mértékben a nemzet felvirulása, mely a szebb jövő egyedüli zálogát képezi. — Nem azt akarom mondani, hogy ma néhi állana több tér nyitva a nemzet felé, a nemzet szellemének az élet minden terén, szomora is volna, ha 17 évi alkotmányos élet után a nemzet bizonyos oly vívmányokat nem küzdött volna ki, mind a szellemi mind az anyagi terén, melyekre büszkén tekintetünk vissza és amelyekben bizalma van, hogy többé meg nem rendülhetnek, de éppen mivel a kormány vezetése szerintem és azok szerint, akikkel e három év alatt együtt működtem, nem volt elég határozatos, határozott és széles látkörű, éppen ezért állott be ezen csüggedés sőt hátrálás számos oly tekintetben, melyekre nézve azt lehetetlennek hitük volna. És ezen lelkesedéshiány, a szellemi ruganyosság, az áldozatkészség ezen megfogalykozása, a melyet ha nem is lehet egész terjedelmében a kormány büneit felróni, mégis, mint a kormány által nem kellően észlelt és ellensúlyozottat, olyanak kell tekintenünk, mely fel-jogosít arra, hogy továbbra is inkább ellenőrzőt, mind bármintmő törvénytelenység és ballépés elől intő ál-lását foglaljuk el, mint azon álláspontot, mely csak a tényleges hatalom támogatásából és intézkedéseiből való hozzájárulásból áll.

De midőn így, t. választó közönség, bátor vagyok azon elvi szempontokat kifejteni, a melyek folytán azon bizalom, amely bennem a kormány iránt a le-folyt három év kezdetén hiányzott, ma sem üregbedett, ki kell egyszerűment jelentenem, hogy azon kérdésekben, amelyekben meggyőződéseim szerint a kormány helyesen és üdvösen járt el, azon törekvések terén, melyeket a kormány előbbi kezdemények és előbbi szellemáramlat folytán helyesen intézett, én részemről, és mondhatom hogy nemcsak én, hanem az ellenzéki számos férfú, a kormányt a legmoleggeben támogatattuk, mert ami ellenzéki nem személyek, hanem elvek ellen irányul, és amennyiben az elvek találkoznak, az ellentét sem mutatkozik. Így a középiskolai tör-vény megalkotásához, büszkén mondhatom, mert azt hiszem, az által érdemet szeresztünk az ország előtt és a jövő szemében, együttesen körreműködünk a kormányoyal; így p'd az ujonnan alkotott ipartörvény tekintetében, habár az elvi nézetek is sok tekintetben ellentiek, végre egy oly compromissum jött létre, mely legalább kárt okozni nem fog, habár meg vagyok győződve, hogy az abhoz fűzött remények nem fognak kielégítést találni. Sőt azon sajnos mozgalom tekintetében, mely az országban az 1848 ban általában elfogadott jogegyenlőségi és szabadsági elvekkel ellen-tétben kifejlődött, bár itt sem találunk elegendőnek és

megfelelőnek a kormány működését, mégis ott, ahol tényleg küszködött, ahol tekintélyére szükség volt, hogy az egyenlőség és szabadság elvei megőrzésének, ott az ellenség és az ellenség sorában és is, teljes kénséggel és erőm egész súlyával a kormányt istá poltak és támogatták, mert nem lehet semmi veszélyesebb és kártékonyabb az ország jövőjére, mintha egyrészt lennen hirdettetnek oly elvek, melyek egész multunk minden törekvésével ellentétben állanak, s a melyek gyakorlatilag alkalmazva, csakis vérengző sekre, zavarokra, szellemi anarchiára, a politikai jogokra nem méltó elemek esetleges felülkerekedésére és a politikai jogok erőszakos leromlására vezetnek.

S ugyanezzért, t. választóközönség, ha gyakran nehéz volt egy részről a feladatoknak megfelelni, a melyeket tudtunk, hogy az ország körülményei elének szabnak, a melyek teljesítése elé, a mi véleményünk szerint, gyakran gátat emelt a kormány, a melyekre kellő erővel mi, mint kisebbség, nem rendelkezhattunk, mégis nem csüggedtünk, az egész időn át bistunk, ha nem is abban, hogy ezen időközben többségre vergődünk, de legalább abban, hogy meggyőződésünk egyenlősége és szilárdága, hogy szavunk erője ott is, a hol a bajt meg nem szüntetheti, legalább kifogja jelelni azon alapokat, a melyeken a jövő tovább fejleszthető és építhető. Végre is, t. választóközönség, minden kisebbség, és minden kisebbséghez tartozó egyén nagy eredményeket nem mutathat fel. Az ezekre való hivatkozás a többség feladata, az ellenség avval szolgál, ha a bajokat elhárítja és a balsikerek kiküszöbölésére működik. S midőn a szempontokra utalok, és midőn utalok egyszeresimind arra, hogy mintán oly nagy országos érdekt kérdések, mint az 1879—1881-ki országgyűlésen a körülmények következtében nem merültek fel, s utalok arra, hogy ezen országgyűlési működésünk inkább csak előkészítő, úgyzólván magvető lehetett, mint az arató és termést felmutató: akkor egyszeresimind, azt hiszem, teljesen igazoltam nemcsak azon egyéni szempontokat, melyek meggyőződésemben vezreltek, hanem azon működést is, melyet a meggyőződésem és önök iránti kötelességem megvalósításában kifejtettem.

Igen különbözők, t. választóközönség, a politikai élet viszonyai különböző korszakokban. Vannak korszakok, a midőn a nagy elvek harcra foly, melyek pillanatnyi eldöntésétől, a melyek tekintetében elfoglalt állásponttól az ország egész jövője függ. a midőn minden szavamat, minden kifejezett szó, vagy egy-egy szó a nemzet épületének fölemeléséhez, vagy egy-egy káros megbontása a nemzeti fejlődés művének, de vannak más idők is, és ezekhez sorolom én a lefolyt három évet, a melyekben ismétlem, nem a természet letakarításának feladata várt a politikai téren működőkre és a melyben ennél fogva a politika téren működő férfiak csak útmutatásra és abbéli meggyőződésre hivatkozhatik, hogy az általa teljesített munka ha nem is közvetlenül és mindjárt, hanem a jövőben gyümölcsöző leend.

Egyszeresimind közönség azon bizalmat, melyet a lefolyt 3 év alatt irántam tanusítottak, azon szíveséget, melylyel minden alkalommal fogadtak és a melyet itt a közönség minden körében tapasztaltam. S midőn visszasszolgáltatom azon megbízást, melyet, ha talán nem is kezeltem az önök érdemeihez méltóan, de legalább képességeimről kiteljesen viseltem, engedjék meg, hogy a 3 évi működésemről röviden beszámolva, ezúttal t. választóimtól a multra nézve búcsút vegyek.

E beszámoló beszéd után a képviselő eltávozván, a választók rövid tanácskozása után Balassa Antal indítványára el lett határozta Pulszky Ágost volt képviselőt küldöttség által a jelöltség újbóli elfogadására felhívni. E küldöttség a volt képviselő urat fölkeresvén, Szijártó Pál tolmácsolta a választók kívánságát, a mire Pulszky Ágost ismét megjelenvén, következő programbevezetést tartott:

Tisztelt választó közönség!

Az imént voltam bátor önöknek a mult országgyűlés eseményeiről és azon való magatartásomról beszámoló, s egypár percz mulva néhány barátomtól s oly tiszteletre méltó férfaktól, kiket méltán tekinthetek olyanoknak, kik a választó közönség egészének, vagy legalább nagy részének véleményét kifejezik, azon végtelentlenül megtisztelő felhívást, hogy a jövő országgyűlésre a képviselőiséget ismét elfogadjam, ille tőleg mint jelölt önök elé járuljak. Midőn ezen megtiszteltetést a legnagyobb közszénettel elfogadom, ezáltal egyszeresimind, mivel a felhívás nemcsak jogok gyakorlására, de kötelességek teljesítésére is vonatkozik, szabadon kifejezem azon szempontokat, melyek meggyőződésemre a jövőben irányadók lesznek és a melyekhez a jövőben magatartásomat szabni kívánom,

ha az önök nagybecsű bizalmából a képviselői állást majdan ismét elfoglalhatom.

Mindezek előtt egy oly körülmény öltik szemünkbe, a mely nemcsak hazánkban, de Europa csak nem minden államában, világsejerte érvényesül. Na majd minden Európai állam oly súlyos körülmények közt van, a melyek egy polgárai vagyoni képességét, mint személyes működését törét rendkívül megterhelik és nehezítik. Látjuk, hogy annak dacára, hogy a legteljesebb békében élünk, mégis minden nemzet úgy fel van fegyverezve és annyira félti állását, hogy annak következtében majdnem összeresked azon folyvást szaporodó és megújuló terhek alatt, melyek ez állapotból következnek; ezzel párhuzamosan egyszeresimind azt látjuk, nem Europa egy vagy más, hanem minden országában a boldog Angliát sem véve ki, hogy kormányok, melyek hosszabb időn át vezetik már az ország ügyeit, rendkívül hatalommal bírnak, nagyobb mint bármikor előbb; ezekkel szemben tapasztaljuk, hogy bár mindenütt az áldozatok tulajdától való visszariadás mutatkozik, mégis alig bir egyesek ellenszék megalakulni és pedig azért nem, mivel egyrészt, sajnos mindenfelé vannak szélső elemek, melyek nemcsak az illető kormányra, hanem általában az illető ország fenállására veszélyesek, amelyek a társadalmi osztályokat egymással ellentétbe helyezik, a melyeknek pedig közreműködésétől lehet csak az ország felvirulását várni, másrészt egy általános csüggettség szállott azon tapasztalatok folytán, hogy a szakadatlan igyekezetek és törekvések, az évtizeden át táplált remények megvalósítására nem vezettek; ugyan e körülmények folytán Europa minden államában egyszeresimind azt is tapasztaljuk, hogy a kormányok, mert hiszen ezek is csak emberekből állanak, mindig iparkodnak hatalmuk kiterjesztésének igazolása végett közvetlen, pillanatnyi kis sikereket felmutatni és a mellett elbanyagolják azon állandó érdekek ápolását, a melyek ha közvetlenül nem is gyümölcsöznek, de a jövő felvirágzását egyedül biztosítják. Két feladat áll tehát ma Europa minden országában, ugy hazánkban is minden a politikai téren működő férfiak előtt, vagy hogy a kormány oldala mellett annak pillanatnyi sikereiben részt vegyen, vagy azon hálátlanabb, kellemetlenebb, de ép oly szükséges szerep, hogy a vezető férfiak törekvését nem laukasztja ugyan, de ellenőrizze és esetleg azokkal szembeállva, utaljon a tavolabbli, szélesebb szükségletekre és rendelkezályokra, melyekhez ők nem mernek nyulni. És tisztelt választó közönség, én a magam részéről ezen utóbbi feladatot kívánom választani nem személyes, hanem az általam már kifejtett elvi okokból. Ha tisztelt választó közönség, ezen szempontból fogom fel a képviselői teendőket, azt annál meggondoltabban cselekszem és annál erőteljesebb megfontolás után jelentem ki, mert a mai körülmények hazánkban egyáltalán nem olyanok, hogy bárki, valamely rendkívül igyekezetével, hessen, vagy rendkívül reményeket kelthessen fel.

Midőn sajnos, az utolsó évek alatt, a nemzet elterelített azon oktatások, azon meggyőződések szilárd talajáról, a melyek 1848-ban sorsának nagy átalakulását idézték elő, melyek 1867—1875-ig számos téren oly eredményeket hoztak létre, melyek üdvösek azon súlyos terhek dacára, a melyeket a népre rőtnek; midőn a nemzet közvéleménye, mondjuk ki kerekén, nem bír a meggyőződéssel, hogy a szabadság, ha minden tekintetben kellően érvényesítették és a kellő biztosítékokkal környeztetik, azon üdvös eredményeket megteremti, a melytől attól a multban várt, és a melyket meggyőződésem szerint attól minden körülmények közt várni kell, s ennek folytán fájdalom, osztály osztály ellen támadt és minden egyes osztály oly előnyöket iparkodik magának biztosítani, a melyek természetesen csak a többiek rovására volnának megálapíthatók, s ennek következtében egy oly általános versengés keletkezett, egy oly általános igyekezés, a haza javától eltekintve külön érdekek biztosítására, mely aztán az ország belbékéjét is megingatta sőt az ország törvénykezési fejlődésének folytonosságát csaknem megszakítani fenyegetett; én ép azért fontosabbnak látom ma mint valaha azon meggyőződésem hangos, nyílt és határozott kijelentését, hogy csakis a szabadelvű intézmények meggyökereztesétől, tovább kifejtésétől, az egyéni felelősség és kötelesség érzeténél tovább fejlesztésétől és oly intézmények életbe léptetésétől várok üdvös eredményt, a melyek ezen érzetet, tudatot és irányzatot a nemzet minden tagjában újra felélesztik és épen azért a nemzet minden osztályát, minden hitfelekezetét, ismét közös együttműködésre és nem egymás elleni agyarkodásra bírják. Én megvagyok arról győződve, hogy az ország szerencséje egyes polgárainak boldogulásától függ, de megvagyok győződve arról is, hogy egy polgár jogos igényei sem állhatnak ellentétben más polgár hasonló igényeivel;

hogy nem azért terjesztettük ki a jogokat, hogy azokat a jövőben megszorítsuk és hogy a kötelességeket ismét egyenlőtlenné tegyük, hogy teherben és előnyben egyaránt kell osztani az ország minden polgárának, hogy ép ezen álláspontnál fogva minden igazolva semmi törekvés, mely egyes foglalkozási ág vagy pálya tekintetében előjogokat teremt, hogy minden polgár saját előmenetelének legjobb előmozdítója, hogy az államnak nem szabad túlerjeszkednie azon téren, melyen csak közérővel lehet a célokat elérni, bele nyulni az egyéni élet magán szentélyébe és nem szorítja meg az emberek jogait és igyekezetét azon körökre nézve, melyek az egyéni érdek uralma alá tartoznak.

Nem éltem jelszavakkal készakarva. Vannak idők, a melyekben a jelszavak fontosak, mert egész gondolatirányokat és meggyőződéseket képviselnek, vannak más korszakok, melyekben a jelszavak rendkívül veszélyesek, a mennyiben azután félreértetnek és félremagyaráztatnak. Ilyen a jelen kor is, a mely inkább az előkészítő munka, mint a végleges eredmények kora. Ennek következtében önöket semmiféle jelszóval nem kecseltethetem. A világtörténelem kritikus perczében, a pártok jelentősége egészen más színben tűnik elé; ilyenkor midőn világosak és tiszták a nagy célok, csakis egyesült erővel és törekvésekkel lehet eredményt érni; de ott a hol a közvélemény zavaros, iránya határozatlan, a hol a végleges alakulásokat előre megmondani nem lehet: senki sem kötelezheti magát egy oly elnevezésű pártnak tagjává lenni, mely elnevezés alatt nem tudja hogy a jövő mit rejt. Kijelentem egy felől határozottan és ismételve, hogy az említett indokokból ma ellenzéki meggyőződéseket táplálok, másfelől hogy a kösjogi alapon vélem egyedül az ország békés fejlődésének biztosítását minden körülmények közt lehetőségre, és így ezen alapnak rendületlen hiva maradok; de ezen három jelentősen túl ma kiterjeszkedni nem akarok. Nem akarok gyűlölködni, nem akarok senkinek esetleg oly nézeteket tulajdonítani, melyek eddigi eljárásából és jelszavaiból le nem vonhatók. Ép azért kijelentvén ellenzéki voltomat, szabadon egyszeresimind kinyilvánítani, hogy bár jól tudom, hogy politikai téren működő férfiak csak párt körében működhetik hatásosan: míg a közvélemény jogszegri átalakulása nem tisztul, fentartom elhatározásom azon szabadságát, hogy kikkel és minő név alatt fogok szorosabb kötelek közt működni.

Ezen kijelentést kötelességemnek tartottam megtenni, midőn elfogadtam azon nagybecsű megbízást, hogy a szécsényi választó kerületet jelenleg ötödik alkalommal képviseljem. Azon esetre, ha bizalmukkal megajándékoznak másat nem ígérhetek, minthogy a jövőben csak úgy mint a multban, csak a közjónak tekintetét fogom követni és a mellett mindig fogom keresni az érintkezést a választó polgárokkal, a melyből egyedül meriti erejét bármely politikai téren működő férfi.

Fogadják tehát közszénetemet azon szíveséggükért, melylyel hosszú előterjesztésemet fogadták és azon ígéretemet, hogy igyekezni fogok közös meggyőződéseinket tölem telhetőleg érvényesíteni.

A balassa-gyarmati kerület szabadelvű kormány-párt végrehajtó 100-as bizottságának tagjai tisztelettel hogy f. június 10-én délutáni 5 órakor B.-Gyarmaton a Balassa fogadó emeleti termében megjelenni megjelenni szíveskedjenek.

B. Gyarmaton, 1884. június 7.

Hanzsly László, s. k.
elnök.

Hudecz Zsigmond s. k.
jegyző.

H i r e k.

Személyi hírek Gr. Gyürky Ábrahám főispán június hó 1-én a székvárosba érkezett. Másnap ő is szemtanuja volt azon nagyzerű fogadtatásnak, melyben Szontagh Pál képviselőnk részvétel. A közigazgatási bizottsági ülésen, június 5-én, a bizottsági tagok közül jelen voltak: Hanzsly László, Madách Károly, Reményfy József és Sréter Alfréd urak.

Az ev. esapereességi közgyűlés ez évben B.-Gyarmaton június 8 és 9-én fog megtartani.

Hymen. Zelenka Etelka házasszonyt Lónya bányán a hó 4-én vezette oltárhoz Svebla Gyula bérzeneczei körvros. — Herbert Mariaka házasszony esküvője Gerber Antallal Salgótarjánban e napokban ment végbe.

A b.-gyarmati női dalkör ma a polgári iskolában d. n. 3 órakor közgyűlést tart.

Pártmozgalom. A losonczyi járásban Török Zoltán kormánypárti jelölt ellen Gr. Zichy Imre mérsékelt ellenzéki, és Zelenka Gyula függetlenségi program-

mal léptek fel. A szécsényi járásban Pulszky Á. ellenében Sréter Alfréd kérelt a jelöltség elfogadására. A tölkei járásban a függetlenségi Soltész Nagy Albert léptették fel Szakall Ferenc ellenében. B-Gyarmaton mint halljuk, Simkó Frigyes ev. lelkész úr kérésit függetlenségi programbeszédet.

Kizárás. Breisach Henrik ruhakereskedő a balassa gyarmati önkéntes tűzoltó egyesületben, polgári becsület szavának lekötésével, vállalt köteleseit, nem teljesítvén, ezen egyesület kebeléből a f. é. május hó 30-án tartott tiszti ülés által kizárattott Kelt B. Gyarmaton, 1884. május hó 30-án. Közveteszi: Wágner István, titkár.

Nyári dalestélyt rendezett szerdán f. hó 4-én városunk férfi dalegylete az ifjú női dalkör közreműködésével, ami az egésznek szokatlan vonzerőt kölcsönözött, s még a mi álmátag közönségünk figyelmét is fölébresztö, el annyira, hogy tisztes számmal jelent meg az arena sok esőt látott falai közt. A műsor elég változatos volt, bár egy drb, „a lucia sextett“, közbejött akadályok miatt el is maradt, a rövidségért a számok érdekessége és az előadók szebbik nemének vonzó és sikerült emez első nagyobb szárnypróbája kárpótolt. Azért először is a nőkről. A program második pontját, a népdalokat, bár eleinte halk félelemmel, de később hangos mélységgel énekelték és a közönség zajosan ujrázta. A hölgyek megjelenése elbájoló és impozáns volt: egész zongó virág erdő. Az orvos, a ki e perczben kedves csalogányaink üterét megalapogatja, erős foku lámpalázt konstatait volna. Összetágás, tempó és grácia tekintetében még jobban sikerült Beethoven gyönyörű Hymnusza az éjhez. Ohajtnak, vajha így haladva, még sok élvezetes estét szerezzenek városunk közönségének. A férfi-testvér egyesület három darabbal rukkolt ki. Édes hazám, Therntől, Vén bogár, Veithtől és Huber K. Király indulója. Legjobban tetszett a középső, jóízű és könnyed dallamával. A program egyik fénypontját Lévy Berta kisasszony szavallata képezte, ki Arany „Totemre hívását“ nagy hatással szavallta, és e nehéz költemény minden részletével dicséretelesen birkozott meg. A kisasszony föllépte azon reményre jogosít, hogy még többször fogunk kedves és műértő előadásával a tribünön vagy a színpadon találkozni. A fáradhatlan karnagyot Zelenka János urat, buzgalmaért nem csekély elismerés illeti meg. Megjegyezzük még, hogy az előadást éjfélig tartó táncmulatság követte.

Papi konferentia. Az alsó nógrádi ev. papság ez idei konferentiaja, B-Gyarmaton tartatott meg, Wladár Viktor alesperes úr elnöklöte mellett. Ez alkalommal a banki esetből javaslatba hozatott, hogy a vasárnap és ünnepnapok szigorú megtartása végelt az országgyűléshez az esperesség illetve kerület útján felírás intéztesek. A pánszláv ügy ismét szönyegen forog. Ugyanis épen a nógrádi esperesség kezdeményezése folytán a kerület majd az egyetem által kimondatott, hogy a pánszlávág oly akadályt képez, mely miatt az abban leledzők papokul fel nem szentelhetők és nem alkalmazhatók. A zólyomi esperesség, hol a pánszlavizmus meglehetősen burjánzik, nem régiben fogantatott szerzett ezen hazafias határozatnak, amennyiben bizonyos Medveczky Károly nótárius pánszláv theológust kápláni állásától felfüggesztette. Ellenben Nógrádban megtörtént az, hogy bizonyos Zatkalik Károly, ki egyike azon pozsonyi pánszláv tanulóknak, kik a pánszlávügy mellett üntettek, az esperesség által hogy, hogy nem, felszentelésre ajánlatott, s fel is szenteltetett, jelenleg pedig a banki egyházban kápláni állást foglal el. E tárgyban tehát az esperességi gyűlésen interpelláció fog tétetni. E konferentia még arról is nevezetes, hogy ezen mutatott be a magyar liturgia, mely a magyar istentisztelethez tartásánál nagy házagot fog betölteni. A konferentia jegyzőjénél és pénztárnokánál Gaál Mihály leköszönése folytán, ki ezen tisztséget 3 évig híven és lelkiismeretesen betöltötte, Farkas Géza a.-bodonyi lelkész választatott meg. A konferentia után Farkas Géza lelkész úr a jelenlévő tagokat fényesen megvendégelte. A jövő évi konferentia Lesten, Rafanidesz Bogyaósló lelkész úrnál fog megtartatni.

Iskolai vizsgálat. A helybeli állami el. népiskola f. tanévi zárvizsgálatai a következő rendben tartatnak meg: június 21-én a három felekezet hittani vizsgálatai, 23-án d. e. az I. és II. osztály vizsgálatai, d. u. ezek tornavizsgálata; 24-én d. e. III. és IV. osztály vizsgálatai; d. u. ezek tornavizsgálata; 25-én d. e. 9 órákor zárünnepély. A vizsgálatok d. e. 9 órákor, d. u. 5 órákor kezdődnek. Az érdekelt szülők és a tanügybarátok tisztelttel meghívattak. Kemény Gábor, igazgató.

Fölötte fontos. A kitűnő eredmények, melyeket a svájci labdacsook által napról-napra kiviva látunk, e gyógyszer rendkívüli kedveltségét a társadalom mind-
deo osztályában megfoghatóvá teszik. De hát mit szólnak hozzá az orvosi tudomány nagy mesterei? E kérdésre való feleletől megkímél bennünket a nagyra-

becsült lipocsei tanárnak, Reclam urnak következő levele, melyet Brandt Richárd gyógyszerész úrhoz írt Zürichbe. „Az ön svájci labdacsoit különösen a nők-nél való orvosi gyakorlatomban találtam kitűnő hatásnak s a nők nagyon szívesen is használják, (két szemet a reggelizés után) mert hatásuk biztos, a nélkül, hogy valami nehézséget okozna. De a férfiaknál is, kivált az ülő életmódot folytatóknál és idősebbek-nél — szóval hol pangó a bélmozgás — a legjobb eredményt eszközlik.“ Egy doboz ára 70 kr, s ez elég több heti használatra, de a valódiságot illetőleg figyelni kell a doboz czimén Brandt Richárd aláírására s a fehér keresztire vörös mezőben.

A magyar nyelv tanítása tót iskoláinkban.

(Folytatás.)

A mi érdekeink a magyarországi tótság érdekei nem állanak egymással ellentétben. A mi óhajtsunk és hazafni érdekünk az, hogy Magyarországnak nemcsak 15 millió lakosa, hanem ugyanannyi hű polgára is legyen; hogy a nyelvkülönbség ne legyen a polgártársi érzület közé ékelve, hanem hagyja érintetlenül az egymás és a haza iránt való szeretetet, mert ez a művelt világ szeméi előtt erőben, értékben és tekintélyben fogja emelni hazánkat. Ez szükségképen érdeke tót és más nemzetiségű polgártársainknak is, mert tudják s tudniok kell, hogy az egységes, erőteljes nemzetek polgárai az anyagi és szellemi jólét több eszközével rendelkeznek mint azokéi, melyeknek kebelében egyenletlenség és visszavonás dul. A mi óhajtsunk és hazafni törekvésünk az, hogy a polgári, valamint lelkiismereti vagy vallási szabadság a haza összes polgárainak köztulajdonává legyen, mert ugyanannyi védője és támogatója, mint ahány részese van szabadságunknak. Ez érdeke minden nemzetiségű polgártársainknak is, mert tudják, hogy az irigység gyűlöletet szül, ennek heve pedig sorvasztja a szabadságot. Nekünk érdekünk, hogy a magyar államépület emeléséhez hazánk minden polgárának munkás keze hozzájárulhasson, de ugyanez az érdeke más nemzetiségű honfitársainknak is, mert a munkatárs fentartja és megvédi a közös művet, de a vetélytárs éjjel is lebontja ellenfele nappali munkáját s ezáltal pusztul mindakettő.

Ezen sok, sőt a még fel nem említett több érdekközösség mellett, egyetlen egy van csak, mely, bár nem ellentétben, de mégis külön, párhuzamosan halad a másik mellett s ez épen a nyelv, a nemzetiség.

A társas élet egyik követelménye, hogy az embert mennél több ember értse meg, s boldogságának egyik sarkköve, hogy mi is viszont mennél többeket tudjunk megérteni. Ebből ered saját nyelvünk vagy nemzetiségünk szerelése s azon törekvés, hogy nyelvünk megismerését lehető széles körben terjesszük; de ebből ered azon kötelesség sőt igyekezetünk is, hogy polgári hivatásunkhoz képest, műveltségünk tudományunk, iparunk, kereskedelmünk s minden oly ügyünk érdekében, mely nemzeti jobblétünk emelésére alkalmas, mennél több művelt nemzet nyelvét megtanuljuk, megtanuljuk azonban azon ország nyelvét, mely a mi hazánk, melynek polgárai legközelebbi rokonaink, mert velük jog, kötelesség és minden érdekközösségben élünk.

Egy-egy országban lehet, sőt van is több nyelv, több különböző nemzetiség, de minden országnak kell lenni egy oly nyelvének is, mellyel népeit kormányozza. Ezen nyelv közönségesen azon népnek nyelve, mely országalkotó historiai joggal bír, melytől tehát az ország neve is származik; azon népé, mely számszerinti, vagyoni, különösen pedig értelmiségi túlsúllyal bír a többi nemzetiségek felett. Hogy ez hazánkban csupán a magyar lehet, azt tartom, indoklásra nem szorul.

Ezekről én két következtetést vonok le. Egyik a haza minden polgárainak azon érdeke, hogy a magyar nyelvet megtanulják; másik pedig az országnak, valamint az iskolákat fenntartó hazai testületeknek, válláselekezeteknek s egyeseknek azon kötelessége, hogy a magyar nyelvre ne csak tanítsák, hanem meg is tanítsák a haza polgárait.

Érdeke, mondám, s nem kötelessége a haza polgárainak a magyar nyelv megtanulása. Azért nem nevezem azt kötelességnek, mert általában véve, a mit tudni nem akarok, azt megtanulnom nem lehet kötelesség, csak hogy akkor a nem tudásból eredő minden hátrálynak panasz nélkül? orvosolásra kell készen lennem; de a mit megtanulnom érdekemben áll, azt meg is fogom tanulni, ha bírom és ha alkalmam van hozzá. Az érdek tehát kényszerítőbb hatalom mint a kötelesség, mert ez kívülről ered s változásoknak lehet alávetve, amaz pedig magában viseli ezt is.

S vajjon érdeke e tót néptünknek a magyar nyelv ismerete? ha csak én mondanám hogy igen, ez ellen egy szál pánszláv tagadása is nyomatókkal bírhatna; de hangosan hirdetik azt hazai viszonyaink s öszinte

készséggel megvallja maga, a velünk való testvéries egyetértéstől el nem tántorítható tót nép is.

Teljes 25 éve vagyok az ág. h. ev. egyháznak, résztvetve egyes ajku, résztvetve tiszta tót gyülekezetekben működő lelkésze. Hivatásom és egyéni hajlamom egy, miként elveim mindig arra serkentettek, hogy a népnek szokásait és óhajtsait tanulmányozzam. Négy megyében laktam egymásután, mielőtt szülőmegyémbé visszakerültem volna. A népet erényeiért s gyöngeségei daczára szeretem; a vele való érintkezésnél soha sem féltettem feké keztyűmet a beszennyezéstől, azért bátran mondhatom, hogy hazám egy jó nagy darab földjén lakó tót népének gondolkodását ismerem s merem állítani, nem találtam még közöttük embert, ki a magyar nyelv ismerete vagy nem tudása iránt közönyös lett volna. Találtam ellenben azt, hogy tiszta tótajku gyülekezetek, nemcsak magyar érzelmi, de magyar szütlese papokat és tanítókat kerestek és választottak, s ha kérdestük, miért teszik azt? válaszuk az volt: hogy azok majd megtanítják gyermekeiket magyarul. Számos népiszkolai vizsgálaton hallottam a szülők, a nép vénei s az előjárók azon határozott kizárásának kifejezését, hogy a magyar nyelvet bővebben kell tanítani. Tudomásom van tót községeknek gyűléseiken hozott határozatairól, melyek szerint iskoláikban a magyar nyelv tanítását követelik, de ígérnek egyszerűs mind, hogy ha az eredmény meg fogja élni a mértéket, ezért tanítóikat illően fogják honorálni. — Ismerem Gömörmegyében tiszta tót községeket, s nem is magyar falvak vagy városok szomszédságában, melyekben 40 éven át minden elemi iskolát végzett gyermek folyékonyan beszélt magyarul s e körülmény anyanyelvének időtlen feltétele helyett, a nép határtalan tisztelőt és szeretetet szerzett meg a különben is jeles tanítóknak. Holles Danó.

(Folytatás következik.)

A nagyváradi önk tűzoltó egyesület zászlóavatása.

Küldetésünkhez híven, mi balassa-gyarmati tűzoltók is Hanzély Márton főparancsnokunk élén, számra 8-an, a nagyváradi önk. tűzoltó zászló felavatásának ünnepélyén megjelentünk.

Szombaton d. u. 4 óra után futott be vonatunk a nagyváradi indulóházba, hol a hozzánk csatlakozott és ugyanakkor Erdély felől jövő társainkkal is számra nézve megközelítettük a háromszázat.

A helybeli tűzoltók Mezey Mihály érdemdús főparancsnokunkkal élőkön, úgy a kis tornászok csapatával, valamint az aradi gyermek zenekar éljenek s tarackdurrogatás között fogadtak minket. Megindulva az őrtanya felé, három diadalkapu alatt zászlós és szönyeggel díszített ablakos utcák s virágzórák között vezetett el utunk.

A kis tornászok fáradhatlan buzgalma és éber figyelme folytán csakhamar elszállásolva lévén, tisztunk a színházi előadásokra, (ez alkalommal Kendi Margit adatott fényes díszletek mellett) s innét az ismerkedési estélyre, a Rózsabokor című vendéglőbe.

Vasárnap d. e. míg a nagyváradi tűzoltóközvet-ség gyűlést tartott, megtekintettük a majdnem páratlan fényű székesegyházat s egyéb nevezetes épületeket.

Délután a még most is laktanyául szolgáló nagy őseiv s Rulikovszky Kázmér 1848—49-ki szabadság-hősi sírjához mentünk, hol a Hymnus előnéklésével fejeztük ki kegyeletünket. 6 órákor a díszgyakorlat tartott. 9-kor pedig nagy záporban átázottan, a zászlóanyának fátylasszenét adtunk.

Hétfőn 9 órákor vette kezdetét nagy mise hallgatással s beláthatatlan tömeg előtt a László téren felállított tribün alatt a fehér helyem, s kékipiros szallagos zászló felavatása, melyre a katolikus görögkeleti, reformatus és izr. lelkészek mondottak áldást. — Ez alkalomból Des Echerollen Kruspár Sándorné b. Gerliczy Istványa zászlóanyája, a nevezett egyesület segélyalapja javára 1000 forint adományozni kegyeskedett.

A tisztelgések után következett a választókos díszbéd, melynek élépját, mint Nagyvárad lakóinak vendégészereleti emléket, ki-ki elhozta. 8-kor a nagyváradi tűzoltó egyesület tulajdonát képező tűzoltó porral való gyakorlat, meggyőződöttetett arról, hogy a por korszakot alkotni van hivatva a tűzoltás körében. Azonnal elolt az égő fát, petroliumot, szurkot stb. sőt bele mártott kézzel az égő tárgy megis fogható és oltható.

Ez a táncszívalom következett, hol már tekintve a nagy útat melyet hazáig töndök voltunk, nem maradtunk.

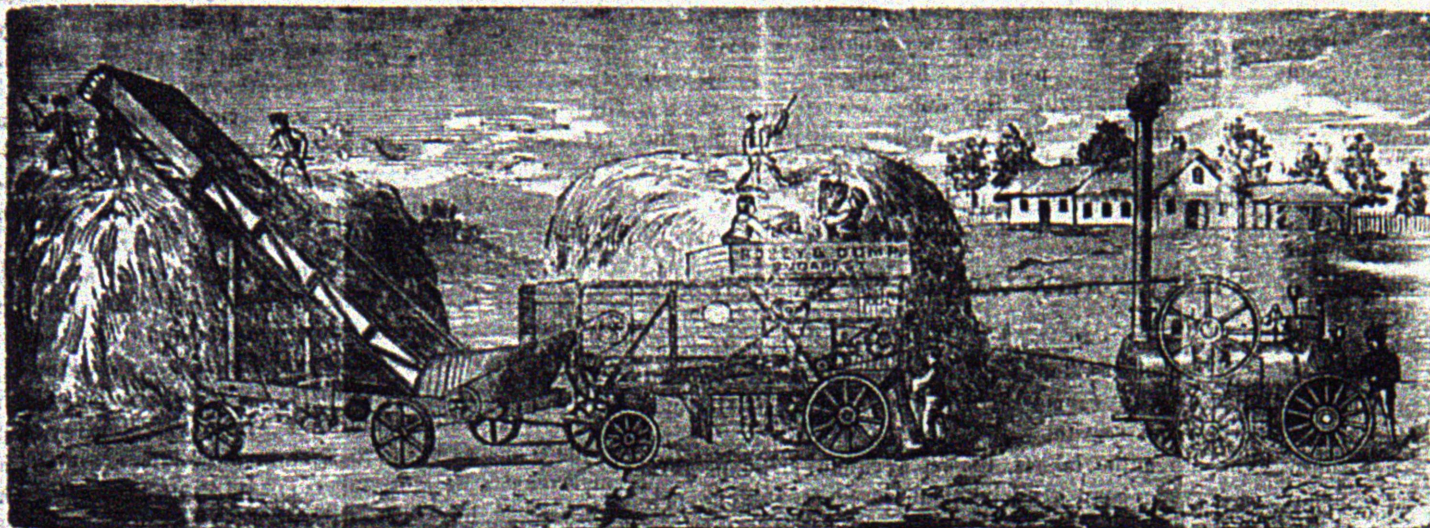
Az előzőkenység s vendégészerelet, mivel Nagyváradon elhalmozva lettünk, az innét hozott babérkoszorúval együtt, soká édes emléket szolgálal nekünk.

Wágner István,
ö. t. o. titkár.

Felolvas szerkesztő:

Horváth Danó.

ROBEY & COMPAGNIE, BUDAPESTEN

Üllői-út 35. sz.

Gőzcséplőgép-készleteket
venni szándékozók szives-
kedjenek a gyári árak iránt
ROBEY & COMP -hoz mint

az eredeti
vasgerendás cséplőgépek
gyárosaihoz

fordulni. 2¹/₂, 4, 6, 8, 10 és
12 lóerejű cséplő szedetek
gyárunkban mindenkor
készleten vannak. 18-17

VASBUTOR

részletfizetésre.

Agyak, gyermekágyak, bölcsők, gyermek-kocsik, éjjeli szekré-
nyek, asztalok márvánnyal és a nélkül, mosdó asztalok, sodrony-
ágybetétek, kanapák, fotellek, székek, kerti padok, székek és sátrak,
lőszőr, affric, tengerifű és szalma-matraczok stb. stb. félhavi és havi
részletfizetésre.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Kiváncra ár-
jegyzékek és mintalapok ingyen és bérmentve küldetnek.

Hoffenreich Jakab
vasbutor és gyermek-kocsi gyári raktára,
Budapest, V. Fürdő utca 4. sz.

10-6

Legjobb és legolcsóbb

gép-kenő-olaj

az angolországi Glasgovi QAKBANK OIL COMP.
LIMITED WORKS gyáraiból.

Egyedüli főraktár:

LANDAUER IGNÁCZ ÉS FIAI cégénél

Budapest, Váci-körút 33. sz.

12-5

RUSTON, PROCTOR és társa

Budapest Nádor-utca 39. és 41. szám,

ajánlják a legolcsó díjakkal kitüntetett

gőzmozdonyaikat

fa- és szénfűtőre,

szabad- szalmafűtő

gőzmozdonyaikat

gőzcséplőgépeiket
dobmentő

és
űszógtisztító készülékek
szabályozható magválasztó
hengerekkel.

Hoffherr-féle egyszerű és tisztító cséplőkészleteket járgányhajtásra.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

10 - 2

KOTZÓ PÁL

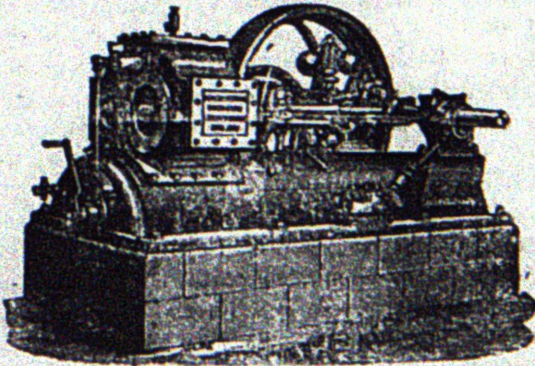
GÉPÉSZ-MÉRNÖK

Budapest, VIII., Üllői-ut 18.

ajánlja gazdasági gépraktárai

fa-, szén- és szénfűtő- és angol és amerikai szerke-
gőzmozdonyait, soros és zelő gőzcséplőgépeit, tisztí-
szárva vetőgépeit, szél- és to vagy egyszerű járgány
stb. stb. cséplőt, rostált, stb.

Különös figyelmet kér:

Garrett R és finl Compound
gőzmozdonyaira és f-krő gőzgép-ek, melyek
egyenlő erőfejlesztésnél 40% tüzelőanyagot ta-
karítanak meg minden más géppel szemben.

Garrett R. és finl szab dobjár-
szél alzáttal és kétoldalt rocsázott negy-szer
használatos acél-sínekkel, a mi
könnyű jár-ást, nagy munkakép-essé-
tartóssá-
és tökéletes tisztítást biztosít.

Legújabb harangjárgány-
sz összes perselyek egy alapöntvény-
tönkretehetetlenek könnyű jár-
atnak.

3-2

SÁRKÁNY

bizományi butor-csarnoka

teljes lakberendezések részére

BUDAPEST, Gizella-tér 3. sz. I. emelet, a Deák-Ferencz-utca sarkán

ajánlja a főváros asztalos és
bárpitós mesterek közreműkö-
déseikkel nagyszerű választék-
ban elhelyezett urasági-, salon-,
ebéllő-, háló- és fogadó-termek
butorait, mindennemű polgári
kiszámlázásokra igen alkalmas
egyszerű butorzatot és más kéz-

letben atlasz, selyem, bársony, crepp és juttaszövetekből legizlésteljesebben elkészített salongar-
nitarákat rendkívül olcsó árak mellett. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek. —

Vidéki megrendelések 10 % előleg beküldése mellett teljesítettnek. Csomagolásért 4 %.